

Inhoud:

- **Voortgang project Expertisecentrum hoogbegaafdheid SwV-VO**
- **Aandachtsfunctionarissen: scholing en tussenbalans**
- **Informatie toegekende pilots hoogbegaafdheid voor schooljaar 2021-2022**

Voortgang project.

Stap voor stap wordt de expertise rondom hoogbegaafdheid op de scholen uitgebreid, ondanks de de bijzondere tijd en de beperkende maatregelen in het onderwijs, worden er stappen gezet! Toch hebben met name de beperkende maatregelen in contacten ook zijn weerslag op dit project hoogbegaafdheid.

Het netwerk van aandachtfunctionarissen hoogbegaafdheid is juist bedoeld om verschillende scholen met elkaar in contact te brengen op dit thema maar fysieke bijeenkomsten organiseren was niet mogelijk. We hebben daarom gezocht naar online alternatieven om toch met elkaar in contact te blijven.

In deze nieuwsbrief meer hierover. Daarnaast was er voor scholen weer de mogelijkheid om een pilot rondom het thema hoogbegaafdheid aan te vragen voor het volgende schooljaar. Door Corona zijn niet alle pilots het afgelopen jaar goed tot hun recht gekomen, daarom was er de mogelijkheid om verlenging aan te vragen. Daarnaast zijn er ook weer nieuwe pilots aangevraagd. Het doel van het subsidietraject hoogbegaafdheid is uiteindelijk om samen een "expertisecentrum" te vormen en verbindingen te leggen tussen de VO scholen rondom onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen. Daarom zullen op de laatste bijeenkomst met de aandachtfunctionarissen dit jaar (op 10 juni) de pilots van het afgelopen jaar worden gepresenteerd.

Thema's dit jaar:

- De doorgaande lijn PO-VO voor hoogbegaafde leerlingen
Om in beeld te krijgen hoe de overdracht verloopt over hoogbegaafde leerlingen tussen PO en VO en waar nog verbeteringen kunnen worden doorgevoerd, heeft de werkgroep PO-VO van de kartrekkers een korte vragenlijst bij de AFHB-ers uitgezet. Wat opvalt is dat er bij de overdracht over het algemeen geen duidelijkheid is waar bepaalde informatie over hoogbegaafdheid gevonden kan worden. Veel scholen geven aan dat er geen specifiek format is waarin ook aandacht is voor HB en het dus soms wel en soms niet terug te vinden is. Ook wordt vaak de wens aangegeven om meer gebruik te maken van de informatie over specifieke interventies en processen bij een hoogbegaafde leerling, die vaak in het PO al zijn ingezet. Overleg met het samenwerkingsverband PO is een logisch vervolg, omdat de overgang naar het VO ook daar een thema is. Het plan is om volgend schooljaar zaken samen te brengen en concrete stappen te gaan zetten.
- (potentiële) Thuiszitters.
De groep leerlingen die vanwege hun begaafdheid en vaak bijkomende problemen of belemmeringen geen passende plek kunnen vinden op onze scholen heeft onze aandacht. Dit blijkt een complexe groep. Waarbij er een range is van leerlingen die met een kortdurende interventie weer aan kunnen sluiten in het reguliere onderwijs, tot aan leerlingen die eigenlijk een langdurige passende plek nodig hebben en misschien wel daar hun diploma zullen halen. Door o.a. de pilots die worden ingezet op de verschillende scholen en de opgebouwde expertise van het ECT, is de verwachting dat de we de hoogbegaafde leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte steeds beter kunnen begeleiden en bedienen binnen het SwV. Voor de hoogbegaafde leerlingen die een complexe zorgbehoefte hebben is dit nog ingewikkeld. We zijn ons binnen de projectgroep zeer bewust van de noodzaak van een passende plek voor met name deze laatste groep leerlingen en we onderzoeken wat er nodig is binnen het SwV en welke mogelijkheden er zijn. Dit zal ook een speerpunt blijven het komende jaar.

Aandachtsfunctionarissen hoogbegaafdheid

Scholing.

Doordat er geen fysieke contactmomenten kunnen zijn, hebben we de geplande bijeenkomsten met de aandachtsfunctionarissen gebruikt om scholing aan te bieden. Na de scholing op 26 november was hierop op 28 januari een vervolg voor de aandachtsfunctionarissen en eventuele andere belangstellenden van de school. De vorige scholing ging vooral over theorie en basiskennis over hoogbegaafdheid.

Het vervolg in januari bood meer verdieping op het thema hoogbegaafd. Het thema was (potentiele) drop-outs en dubbel bijzondere leerlingen.

De scholing werd heel positief ontvangen. Interessante links hierover zijn terug te vinden op de site van het samenwerkingsverband. Zie: Scholing hoogbegaafdheid schooljaar 2021-2022, <https://www.swv-vo2001.nl/hoogbegaafdheid/>

Tussenbalans.

We zijn bijna op de helft van het subsidietraject om hoogbegaafdheid op alle scholen onder de aandacht te brengen en te ontwikkelen. Er is al veel in gang gezet! Er zijn verschillende scholen die pilots hebben gedaan of er nog midden in zitten, er is scholing gevolgd en soms zijn er nog andere initiatieven op scholen ingezet.

Daarom met de aandachtsfunctionarissen de tijd genomen voor een tussenevaluatie: Waar sta je als school nu? Wat heb je al bereikt? En welke stappen wil je (dit jaar) nog zetten?
Voor de online bijeenkomst van 18 maart hebben de aandachtsfunctionarissen de balans op gemaakt op hun school wat betreft deze vragen en dit met elkaar in breakout-rooms besproken.

Pilots voor het schooljaar 20-21.

Het afgelopen jaar zijn er op 5 scholen pilots gedaan in het kader van hoogbegaafdheid. Een afvaardiging van de kartrekkers hebben met de betrokken scholen een tussenevaluatie gedaan. Ook bij de pilots speelden de scholensluiting en andere beperkende maatregelen een grote rol in de uitvoering, alle scholen hebben dan ook een verlenging aangevraagd om de pilot goed te kunnen afmaken. In de tussenevaluatiegesprekken merkten we het enthousiasme van de betrokkenen en zien we de stappen die op verschillende scholen al zijn gezet. Belangrijk in het gesprek was wat al wél is bereikt en welke inzichten kunnen worden meegenomen in een vervolg. Er zijn twee nieuwe pilots aangevraagd.

Het Parcivalcollege (verlenging) heeft voor hoogbegaafde leerlingen die de cognitieve uitdaging zoeken een meer uitdagend aanbod gecreëerd. Zij hebben hiervoor inmiddels een programma opgezet waarbij ze de leerling de gelegenheid geven om vanuit eigen interesse een project op te zetten of onderzoek te doen. Doel is dat hoogbegaafde leerlingen vanuit een eigen autonomie kunnen werken en gemotiveerd blijven. De pilot is al wel ingezet met een beperkt aantal leerlingen. Het heeft uitval voorkomen bij de leerlingen die deelnamen aan de pilot en er wordt ingezet op inbedding van ondersteuningsaanbod HB in de ondersteuningsstructuur. Nieuwe aanmeldingen worden nu structureel gescreend op (kenmerken van)HB. Er wordt ingezet op een warme overdracht met leerling, PO, ouders en andere betrokkenen.

Het Harens Lyceum (verlenging) biedt een coaching uur. Hierin wordt gewerkt aan het ontwikkelen van megacognitie, omgaan met falen, omgaan met frustratie en leren leren. De school wil onderpresteerdere eerder signaleren om afstromen of uitval te voorkomen. Het afgelopen schooljaar is er al een mooi programma neergezet voor de HB-leerlingen. Daardoor kan komend schooljaar meteen aan het begin van het schooljaar worden gestart. De school gaat alle mentoren in jaar 1 en 2 een programma aanbieden over leren leren en de mogelijkheid creëren voor docenten om samen met de HB-coach te kijken naar het niveau van de lesstof en opdracht om deze goed aan te laten sluiten bij de HB-leerling.

Het Willem Lodewijk Gymnasium wil de reeds ingezette manier van signaleren doorzetten: mentoren en docenten kunnen onderbouwde leerlingen signaleren en aanmelden voor REMIND. REMIND is een aanvullend aanbod bij een extra ondersteuningsbehoefte bij het leren leren. Inmiddels is er een succesvolle start gemaakt met REMIND. Leerlingen zijn door REMIND getraind om als zogenoemde 'experts' andere leerlingen te begeleiden. Echter, vanwege de lockdown was het niet mogelijk om het project te continueren zoals gepland was; de 'experts' hebben vanwege de lockdown onvoldoende de kans en gelegenheid gekregen om ook daadwerkelijk leerlingen op locatie te zien.

Nieuwe aanvraag Willem Lodewijk Gymnasium: Mindfulness voor hoogbegaafde leerlingen.
Op het WLK zijn veel leerlingen gediagnosticeerd hoogbegaafd of vermoedelijk hoogbegaafd. Bij hoogbegaafde leerlingen kan sprake zijn van een verhoogd stresslevel. Deze mate van stress kan ontstaan omdat aan hen wordt gevraagd zich aan te passen aan een wereld waarin zij soms moeilijk aansluiting vinden, zij hoge eisen stellen aan zichzelf of omdat zij zich druk maken om existentiële vraagstukken. Naast het ervaren van een verhoogde mate van stress, kunnen hoogbegaafde leerlingen prikkels minder goed filteren. Met een aanbod mindfulness wil de school hoogbegaafde leerlingen hierbij ondersteunen.

Het OPDC (verlenging) zet in op signalering en een aanbod studievoordelen voor dubbel bijzondere leerlingen. Binnen het OPDC worden zowel op Rebound als op TTVO leerlingen aangemeld waarbij er een vermoeden is van hoogbegaafdheid, of waarbij dat in het verleden vastgesteld is. De verwachting is dat bij goed onderzoek en een specifieke aanpak de schoolgang sneller zal herstellen en er weer perspectief ontstaat op terugkeer naar een andere vorm van onderwijs. Door de lockdown heeft de school maar een kleine aanzet kunnen geven in de pilot. Er is gestart met een analyse, waarin inzichtelijk is gemaakt waar zwakke en sterke punten liggen van een leerling. Dit wordt verder uitgewerkt. Er wordt onderzocht in hoeverre deze methode ondersteunend kan zijn voor de andere VO scholen bij het voorkomen van uitstroom naar het OPDC. De school wil daarnaast gaan inzetten op de methode Remind.

Het Praedinius Gymnasium (verlenging) gaat verder met de Masterclasses. Hoogbegaafde leerlingen uit de bovenbouw ontwerpen en verzorgen (onder begeleiding) een lessenserie voor PO leerlingen uit de bovenbouw. Leerlingen uit de bovenbouw (klas 5) die zich hebben aangemeld om de Masterclasses te gaan verzorgen, blijken gemotiveerd om dit te doen en vinden het uitdagend. Het ontwerpen van zo'n serie doet een beroep op

cognitieve en andersoortige vaardigheden die in het reguliere gymnasium-curriculum minder aan bod komen. De lessen zijn al voorbereid maar door de scholensluiting was uitvoering niet mogelijk. Daarnaast gaat het Praedinius verder met de pilot "Train je brain". Deze pilot richt zich op hoogbegaafde leerlingen die onderpresteren. De school heeft een training ontwikkelt op gebied van executieve vaardigheden. Door de coronamaatregelen van de afgelopen maanden kon de pilot Train je Brain tot op heden niet volledig uitgevoerd worden. De pilot Train je Brain is al wel voorbereid maar nog niet gegeven.

Het Montessori Lyceum heeft een speciale voorziening ontwikkelt in de school gericht op HB leerlingen die (dreigen) vast(te)lopen. Met een specifiek aanbod in een aparte lesuren voor hoogbegaafde leerlingen. Zij bieden een aanbod gericht op training van executieve vaardigheden, planning en studievvaardigheden. Er is daarnaast ruimte voor coaching en motivatiegesprekken. Het bieden van individuele begeleiding heeft veelal via Teams toch kunnen plaatsvinden. Er is echter minder aandacht geweest voor het borgen en uitbreiden van kennis en vaardigheden binnen de school. Doelstelling voor komend jaar is het borgen van kennis en vaardigheden van wat er de afgelopen twee jaar is ingezet.

Het Maartenscollege (nieuwe aanvraag)

De school wil het mogelijk maken dat hoogbegaafde leerlingen klas 2 en 3 van het VWO in één jaar kunnen doen. Daarnaast willen zij versnelling mogelijk maken door klas 4,5 en 6 in twee leerjaren te doen. Aanpassingen zijn: gereduceerde aanwezigheid, indikken van het programma, toetsen aanpassen (toets over meer leerstof), planningen aanpassen voor één jaar (maatwerk)en extra monitoring. Doel is het behoud van motivatie, emotioneel welbevinden, versterking van executieve vaardigheden en vergroting van de autonomie.

Zie ook: Inzet en pilots hoogbegaafdheid schooljaar 2021-2022, <https://www.swv-vo2001.nl/hoogbegaafdheid/>

Voor vragen, suggesties of opmerkingen:

Het samenwerkingsverband heeft een kartrekkersgroep geformeerd. Zij coördineren de activiteiten vanuit de subsidie.

Zij zijn altijd bereikbaar per mail voor vragen rondom het project hoogbegaafdheid. Dit zijn:

Inez Töben (Bovenschoolse voorziening hoogbegaafdheid PO) i.a.toben@o2g2.nl

Therese Doesburg (Gomaruscollege) tg.doesburg@gomaruscollege.nl

Vincent Bekkering (Praedinius) v.bekkering@o2g2.nl

Marijn Bolhuis (TTVO/Rebound) m.bolhuis@o2g2.nl

Linda de Munck (Montessori Lyceum) l.de.munck@o2g2.nl

Hanny Zijlstra (ECT SWV Groningen Stad) h.zijlstra@swv-vo2001.nl

Nel Bakker (ECT SWV Groningen Stad) n.bakker@swv-vo2001.nl